

Стефурак О. В.,

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри романської філології та перекладу

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

Апакіца К. Г.,

магістрантка кафедри романської філології та перекладу

Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ФУНКЦІОНАЛЬНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРАЖЕННЯ КАТЕГОРІЇ СУПЕРЛЯТИВНОСТІ У ФРАНЦУЗЬКІЙ МОВІ

Анотація. Статтю присвячено функціонально-семантичним особливостям вираження категорії суперлятивності у французькій мові, яка є однією із суперечливих у сучасній лінгвістиці через невизначений статус у системі мовних категорій. Витлумачуючи функціонально-семантичну категорію суперлятивності як таку, що об'єднує для свого вираження мовні одиниці різних рівнів на основі спільного призначення, автори виокремлюють субполе власне компаративності, яке складається з двох зон: зона компаральності й зона суперлятивності. На основі детального аналізу мовних засобів вираження категорії суперлятивності у французькій мові визначено два типи суперлятивності: відносну й абсолютну суперлятивність. Відносна суперлятивність, яка вказує на найбільший або найменший ступінь прояву ознаки певного предмета порівняно з іншими однорідними предметами, виконує функцію власне відносної суперлятивності (ознака певного предмета має найвищий ступінь прояву порівняно з іншими однорідними предметами) і функцію послабленої суперлятивності (певний предмет належить до множини предметів, де певна ознака проявляється в найвищому ступені). Реалізація кожної з функцій здійснюється власне граматичним способом (45% уживання прикметників у найвищому ступені порівняння) та лексико-семантичним способом (55% уживання прикметників типу *premier, dernier, essentiel, principal, extrême, géant, monumental* тощо), семантика яких уже містить ознаку в найвищому ступені її вираження. Абсолютну суперлятивність, яка вказує на найвищу ознаку порівняно з усіма можливими однорідними предметами, також реалізовано двома шляхами: власне граматичним (31% уживання прикметників у найвищому ступені порівняння) та лексико-семантичним (69% уживання прикметників типу *abominable, atroce, énorme, gigantesque, horrible, magnifique* тощо), семантика яких уже містить ознаку в найвищому ступені її вираження, уживання прикметників у комбінації з прислівниками типу *infiniment, extrêmement, extraordinairement*, семантика яких також виражає суперлятивність, творення прикметників за допомогою префіксів *super-, extra-, archi-, hyper-*, використання певних стилістичних фігур і прийомів (ліота, оксюморон, усталені порівняльні вирази).

Ключові слова: функціонально-семантична категорія, функціонально-семантичне поле, категорія суперлятивності, ступені порівняння, прикметник.

Постановка проблеми. З кінця ХХ століття мовознавча наука характеризується прагненням переглянути загальні під-

ходи й принципи вивчення мови, визначити її роль у житті людини, соціумі та культурі, з'ясувати її функціональну природу як семіотичної системи, упорядкувати й виробити відповідний інструментарій її дослідження. З такого погляду мова досліджується як «діяльнісний, цілеспрямований живий організм, представлений численними мовленнєвими продуктами у відповідних актах комунікації» [1, с. 31]. Відтак спостерігаємо зацікавлення науковців до вивчення мовних явищ із використанням теорії систем, яка передбачає врахування семантико-синтаксичного та функціонально-семантичного підходів, останній із яких аналізує мовні явища в напрямі від їх функції до засобів їх реалізації в мові або від засобів реалізації до спостереження їх функції [2; 3]. Водночас, незважаючи на численні доробки функціональної граматики, яка описує функціонально-семантичні категорії (далі – ФСК) і функціонально-семантичні поля (далі – ФСП) на матеріалі різних мов, досліджує комунікативно-функціональний аспект мовних явищ та одиниць (Ш. Баллі, Ф. Бацевич, О. Бондарко, І. Вихованець, А. Загнітко, А. Левицький, А. Мартіне, Н. Слюсарева, Л. Теньєр та ін.), остаточно функціонально-семантична категоризація не завершена: «... немає повного списку ФСК конкретних мов, що свідчить про потребу нових досліджень у цьому контексті» [1, с. 448].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зосередження уваги лінгвістів на вивченні мови як засобу спілкування, а також на проблемі взаємодії мови та дійсності зумовлює появу досліджень ФСК і ФСП, серед яких чинне місце посідає категорія компаративності, що часто викликає дискусії серед науковців (Л. Балута, О. Бондар, С. Бронікова, О. Гулига, С. Шендельс, І. Данильчук, О. Щепка та ін.). Як зауважує О. Щепка, «її сміливість і складність полягають насамперед у мовних засобах вираження порівняння, у яких перетинаються філософський, логічний і граматичний зміст. У філософії порівняння визначають як спосіб пізнання об'єктивної дійсності (...). У логіці його тлумачать як мисленнєву операцію, яка передає перебіг думки від заданих елементів порівняння до встановлення висновку порівняння, його результату: відношення подібності/відмінності (...). У лінгвістиці порівняння розглядають як існування мовних одиниць, мовних засобів для вираження самої ідеї, акту порівняння. При цьому терміни компаративності й порівняння часто вживаються паралельно. Хоча порівняння є «процесом пізнання світу», актом думки, який полягає в зіставленні об'єктів для встановлення їх відношень, найважливішими з-поміж яких є від-

ношення тотожності (рівності) й відмінності, а компаративність є результатом порівняння, виявленням подібності/відмінності між предметами» [3, с. 5–7]. ФСП компаративності, продовжує свої міркування автор, «охоплює досить великий корпус різнорівневих засобів мови для вираження відношень подібності/відмінності, градації ознаки й реалізації різного (більшого/меншого/іншого) ступеня якості предметів» [3, с. 8].

Мета статті полягає у вивченні способів реалізації ФСК суперлятивності, одним із основних мовних маркерів якої є прикметник. Одним із основних завдань є тлумачення ФСК компаративності, визначення в ній статусу категорії суперлятивності, а також дослідження граматичних і лексико-семантичних способів її вираження.

Матеріалом дослідження слугували 508 прикметникових конструкцій на позначення ФСК суперлятивності, брані з творів сучасної французької художньої літератури.

Виклад основного матеріалу. У лінгвістиці ФСК витлумачують як «ознаку мовних одиниць різних рівнів, яка концептуально інтегрує їх із мовленнєвими одиницями на підставі спільного призначення (функції)» [4, с. 651]. Грунтуючись у міркуваннях на концепції І. Мешанінова, Л. Щерби й В. Виноградова, О. Бондарко розглядав ФСК у контексті переходу від категоризації мовних одиниць на основі функцій, ототожнених із граматичними категоріями, до нових принципів категоризації – концептуально-комунікативних [5]. Він переконаний, що ФСК має мисленнєво-мовленнєву природу, що дає змогу залучити до неї імпліцитні смисли мовних одиниць і комунікативні прояви значень у відповідних категорійних ситуаціях [5]. ФСК є підгрунтям моделювання ФСП – «певним чином організованої сукупності різнорівневих мовних одиниць і явищ мовлення, об'єднаних спільністю концептуального змісту (функції) як бази функціонально-семантичної категорії» [1, с. 652].

Застосовуючи теорію ФСП до категорії компаративності, учені по-різному вбачають її сутність. Так, О. Гулига та Є. Шендельс виокремлюють мікрополе нерівності й мікрополе рівності [6, с. 114]. Досліджуючи поле інтенсивності за принципом зростання ознаки, В. Акуленко розрізняє два мікрополя: релятивного ступеня ознаки та абсолютного ступеня ознаки, кожне з яких він поділяє на три мікрополя (екватив, релятивний компаратив і суперлятив/позитив, абсолютний компаратив та елятив) [7, с. 79]. Г. Галич виокремлює мікрополе релятивного ступеня якості й мікрополе абсолютного ступеня якості, перше з яких представлено граматичною категорією ступенів порівняння та поділене на три мікрополя: рівно, більше, менше [8, с. 61]. О. Щепка вивчає також два мікрополя: мікрополе подібності, яке містить два мікрополя нижчого ступеня – реальної та ірреальної подібності, і мікрополе відмінності, яке також складається з трьох мікрополів нижчого ступеня – суперіорності, інферіорності, загальної відмінності [3, с. 10].

Ураховуючи наведені вище надбання науковців, виокремлюємо в структурі ФСП компаративності «субполе власне компаративності» й «субполе елятивності». За словами, А. Романченко, власне компаративність передбачає порівняння двох предметів за певними ознаками, а елятивність – порівняння ознак чи дій із нормою, еталоном. Перше субполе – власне компаративності – складається з двох зон: компаральності й суперлятивності. Перша зона має дві підзони: власне компаральності та еквативності. Першу підзону, як зазначає дослідниця, формують функції власне нерівності, квантитативної

нерівності, адеквативності, модально-протиставної нерівності, які відображають нерівність ознак, предметів або дій. Другу підзону формують функції власне рівності, модальної рівності, ірреальної рівності, співвідносної рівності й модально-відносної рівності, які відображають різні типи рівності, акцентуючи при цьому увагу на категоричній/некатегоричній однаковості предметів, явищ, дій [9, с. 9–10]. Визначаючи семантику зони суперлятивності як «найбільшу міру вияву зіставлюваної ознаки» [10, с. 153], її функціями називають функцію *відносної* та *абсолютної* (або нормативної) *суперлятивності*, виокремлення яких залежить від того, з чим порівнюють предмет: із певною множиною однорідних предметів або з усією сукупністю однорідних предметів.

Зосереджуючи увагу на категорії суперлятивності, спробуємо дослідити на матеріалі художнього дискурсу систему лексико-граматичних засобів її вираження й визначити основні функції, які вона реалізує у французькій мові.

Аналіз фактичного матеріалу дав змогу визначити два типи суперлятивності, а саме: 1) *відносну суперлятивність* (143 випадки уживання – 28%) та 2) *абсолютну суперлятивність* (365 випадків уживання – 72%). Зараховуючи до структури ФСП компаративності не лише граматичні засоби вираження ступенів порівняння прикметників, а й усі можливі мовні засоби вираження компаративної семантики, уважаємо доцільним виокремлювати два шляхи реалізації категорії суперлятивності: граматичні та лексико-семантичні засоби. Проаналізуємо кожен тип суперлятивності, його функції і способи реалізації детальніше.

Відносна суперлятивність указує на те, що «ознака певного предмета має найбільшу або найменшу міру прояву порівняно з іншими однорідними предметами» [10, с. 153]. Детальний аналіз фактичного матеріалу показав, що її реалізовано двома способами, а саме: 1) власне граматичним способом (64 випадки – 45%) – за допомогою граматичної конструкції найвищого ступеня порівняння *le/la/les plus/moins + Adj*; 2) лексико-семантичним способом (79 випадків – 55 %) – за допомогою прикметників, які містять у семантиці найвищу міру вияву ознаки. Вивчення мовних засобів вираження відносної суперлятивності уможливило виокремлення двох функцій суперлятиву: 1) функції власне відносної суперлятивності та 2) функції послабленої суперлятивності. Розглянемо реалізацію цих функцій детальніше.

У лінгвістиці **функцію власне відносної суперлятивності** визначають як «суперлятивність, при якій ознака певного предмета має найбільшу міру прояву порівняно з іншими однорідними предметами, тобто з певної множини один предмет перевищує за ступенем інтенсивності ознаки всі інші однорідні предмети» [10, с. 153]. Як показав аналіз фактичного матеріалу, граматичним способом вираження такої функції є вживання прикметника в синтаксичній структурі, яка містить найвищий ступінь порівняння. При цьому уточнюється, серед яких однорідних предметів цей предмет вирізняється своєю ознакою. Інакше кажучи, суперлятивну конструкцію супроводжує іменний додаток із прийменниками *de, en, dans, parmi* тощо.

Зазначимо, що функція власне відносної суперлятивності може виражати ознаку як із найбільшим, так і з найменшим ступенем прояву. У першому випадку вона представлена конструкцією *le/la/les plus + Adj*, а в другому – конструкцією *le/la/les moins + Adj*, напр.: *Carpentieri avait choisi la place la plus*

proche de la vitre [11, с. 38]; *Je suis la chose la moins intéressante dans cette voiture* [12, с. 59]. Прикметно, що означені артиклі *le/la/les* можуть бути замінені на присвійні прикметники, які й обмежують поширення цієї ознаки через указівку на особу, напр.: *Notre plus belle preuve d'amour, c'est de ne plus jamais nous revoir* [12, с. 78]; *Il ne souhaitait pas trop que je le voie jouer son plus mauvais rôle – celui du beau-père essoufflé* [13, с. 49].

Лексико-семантичним способом реалізації цієї функції є вживання прикметників, семантика яких містить ознаку з найбільшим або найменшим ступенем її вираження. У фактичному матеріалі нами виявлено низку таких прикметників: *dernier, essentiel, monstrueux, premier, principal*. Наведемо кілька найцікавіших, на наш погляд, прикладів.

Essentiel “Qui est d’une grande importance ; principal, capital” [14], напр.: *Ce hameau au bord de l’immensité possédait en petit toutes les commodités essentielles des villes: une halle, qui servait sans doute à la criée du poisson, une église, un moulin, une esplanade avec une potence, des maisons basses et de hauts greniers* [15, с. 114].

Premier “1. Indique le plus haut, le meilleur rang dans un classement, ce qui correspond à ce rang ; classe la personne ou la chose qui a obtenu ce rang ; 2. Indique le plus haut niveau dans une hiérarchie (grade, classification, etc.); dans certaines classifications professionnelles; le superlatif, le plus haut niveau, le plus haut point; 3. Qui est fondamental, essentiel, capital” [14], напр.: *Le Stade Français avait gagné 3–2 ce jour-là... le premier de nos complicités sportives* [13, с. 122].

Principal “1. Qui prime sur d’autres choses de nature analogue, par son importance, sa valeur, sa taille ou le rôle essentiel qu’il joue à l’intérieur d’un ensemble; 2. Qui joue un rôle essentiel dans telle fonction; 3. Qui a un grade supérieur dans une catégorie, une fonction” [14], напр.: *Quoi qu’il fit, sa méditation le ramenait au corps, son principal sujet d’étude* [15, с. 78].

Функція послабленої суперлятивності вказує на «належність предмета мовлення до множини предметів, де певна ознака проявляється в найвищому ступені» [9, с. 10]. Як показав аналіз фактичного матеріалу, граматичним способом її позначення є вживання прикметника в найвищому ступені порівняння в синтаксичних структурах типу *un des plus/des moins Adj, un Nom + des plus/moins Adj*, напр.: *On le disait établi à Grotta-Ferrata, dans l’abbaye des moines grecs de Saint-Nil, au milieu d’une des plus âpres solitudes du Latium ...* [15, с. 8]; *Sur présentation de la carte ci-dessous, il vous y sera réservé un accueil des plus chaleureux ainsi que 20 de réduction sur la première consommation* [12, с. 83].

Лексико-семантичним способом вираження цієї функції є вживання прикметників, семантика яких вказує на ознаку, яка наближена до найвищого ступеню її прояву або яка виражає інтенсивний ступінь. Серед таких прикметників нами виявлено такі: *extrême, excessif, exorbitant, fantastique, géant, grandiose, imposant, majestueux, merveilleux, monumental*. Розглянемо кілька прикладів.

Extrême “Qui dépasse les limites ordinaires, qui est très éloigné du juste milieu, de la moyenne” [14], напр.: *Tournier, je ne prenais pas de tranquillisants, je portais des cravates, et je n’étais même pas d’extrême droite* [16, с. 64]!

Imposant “Dont les dimensions, les proportions sont hors du commun” [14], напр.: *Une américaine de taille imposante. Noire* [11, с. 160].

Merveilleux “1. Qui cause une très grande admiration par ses qualités extraordinaires; 2. Qui étonne par son côté sensationnel, par ses qualités exceptionnelles” [14], напр.: *Elle l’appela, et une merveilleuse tendresse illumina son visage ingrat aussitôt qu’elle le vit trotter vers elle* [15, с. 122].

Monumental “Qui a un caractère grandiose ou qui est remarquable par son importance” [14], напр.: *J’ai préféré gravir l’escalier monumental plutôt que d’utiliser l’ascenseur* [11, с. 40].

Другим типом є **абсолютна суперлятивність**, значення якої називають суперлятивно-нормативним (М. Шелякін), абсолютним (Ю. Карпенко), нормативним (А. Романченко). Функцію абсолютної суперлятивності визначають як «найбільшу ознаку порівняно не з якоюсь обмеженою сукупністю, а з усіма можливими її носіями» [10, с. 155]. Детальний аналіз фактичного матеріалу виявив два способи реалізації цієї функції, а саме: 1) власне граматичний (114 випадків – 31%); 2) лексико-семантичний спосіб (251 випадок – 69%).

Власне граматичний спосіб вираження абсолютної суперлятивності реалізується через уживання прикметника в найвищому ступені порівняння. При цьому не уточнюють, серед яких однорідних чи неоднорідних предметів цей предмет вирізняється своєю ознакою. Формально, на відміну від відносної суперлятивності, такі конструкції не мають обмежувачів поширення цієї ознаки.

Аналіз фактичного матеріалу показав також, що абсолютна суперлятивність може виражати ознаку як із найбільшим, так і з найменшим ступенем прояву ознаки. У першому випадку її представлено граматичною конструкцією *le/la/les plus + Adj*, а в другому – *le/la/les moins + Adj*, напр.: *J’allais lire et relire ces pages avec le plus vif intérêt* [11, с. 27]; *J’ai choisi celui qui était le moins abîmé* [11, с. 81].

Лексико-семантичний спосіб вираження нормативної суперлятивності являє собою насамперед уживання прикметникових лексем, семантика яких містить абсолютний прояв ознаки, абсолютний найвищий ступінь порівняння. До таких прикметників, як показав аналіз фактичного матеріалу, належать як ті, що виражають відносну суперлятивність, так і ті, які мають особливу семантику.

Спільними прикметниками, що використовуються на позначення відносної й нормативної суперлятивності, є такі: *dernier, essentiel, extrême, excessif, premier, principal*, напр.: *... la tranquillité de Rottmann, les plaisanteries de Hans lui enlevaient ses derniers doutes* [15, с. 30]; *Ils hésitaient entre un idéal d’extrême confort et le fantasme aristocratique de n’avoir rien pour avoir tout* [16, с. 36]; *Quand le froid devenait pas trop extrême, l’élève et le philosophe se rapprochaient de l’énorme feu captif sous la hotte de la cheminée* [15, с. 64]; *... les plus rigides, au contraire, le méprisaient pour sa bénignité jugée excessive* [15, с. 104]; *Celui-ci revint tout à coup à son principal souci ...* [15, с. 96].

До мовних одиниць, семантика яких вказує на найвищий ступінь порівняння, можемо віднести такі лексеми: *abominable, atroce, coriace, éblouissant, énorme, fabuleux, gigantesque, horrible, ignoble, infime, intime, magnifique, noble, royal, servile, super, superbe, suprême*. Розглянемо кілька прикладів.

Atroce “Extrêmement pénible à supporter” [14], напр.: *Ce vieillard ne lui avait jamais voulu que du bien : Zénon se sentait pris pour lui d’une amère et atroce pitié* [15, с. 73].

Eblouissant “Qui a une beauté éclatante ou qui brille, séduit par son intelligence, sa vivacité, une qualité poussée à un degré

extrême” [14], напр.: *Au CM2, ... dans le «Montre-moi tes mains» de La Flèche, il s'était montré éblouissant – du moins Mlle Bouchonnet en conservait-elle un souvenir ébloui* [13, с. 88].

Gigantesque “1. Extrêmement grand par rapport à ce qui est habituel ou par rapport à l'homme; colossal, immense, géant; 2. Qui dépasse la commune mesure; prodigieux, énorme, fantastique, monumental” [14], напр.: *Et Carmen allait vieillir seule au milieu de ce gigantesque débarras de meubles et d'animaux empaillés...* [11, с. 180].

Superbe “Qui atteint un haut degré de perfection, est excellent dans son genre ou dans une qualité particulière” [14], напр.: *Alors elle me caresse longuement, ce qui me laisse le temps de me détacher (deux superbes cravates foutues en l'air)* [16, с. 101].

Лексико-семантичний спосіб вираження абсолютної суперлятивності представлений також прикметниками, яким передують прислівники із семантикою суперлятивності, напр.: *... je lui ai dit que mon film préféré, c'était : “Fenêtre sur cour” d'Alfred Hitchcock : infiniment supérieur à “Body Double” et “Sliver”, pourtant sur le même registre* [12, с. 79]; *C'est extrêmement pénible de parler de tout ça...* [11, с. 40]; *Au réveil, il crut apercevoir contre son visage une bête extraordinairement mobile, insecte ou mollusque qui bougeait dans l'ombre* [15, с. 86].

Спостерігаємо також творення прикметників за допомогою префіксів, семантика яких містить значення найвищого ступеня, напр.:

Super- (< лат. *super-* “au-dessus de”), який позначає “une supériorité dans la qualité ou le degré, une supériorité hiérarchique” [14], напр.: *Et dans chacun de ces châteaux d'idées, de ces mesures d'opinions superposés aux mesures de bois et aux châteaux de pierre, la vie emmure les fous et ouvre un puits aux sages* [15, с. 6].

Extra- (< лат. *extra* “en dehors”), який позначає “l'extériorité, ou une valeur superlative ou intensive” [14], напр.: *Cet emploi régulier, dont je savais peu de choses, était une espèce de sacrifice librement consenti qui permettait à mon père de continuer à caresser des rêves extravagants de théâtre et de cinéma* [13, с. 44].

Одним із лексико-семантичних способів реалізації абсолютної суперлятивності є також використання певних стилістичних засобів, а саме: 1) ліготи, напр.: *C'est un peu embêtant: si Adolf Hitler était dans cette boîte de nuit ce soir, j'irais l'embrasser en lui disant qu'il a dû beaucoup souffrir pour faire tout ce qu'il a fait* [12, с. 37]; 2) оксюморона, напр.: *Je crois que ça serait un peu trop dur* [13, с. 57]; 3) уживання усталених компаративних зворотів, напр.: *Il est complètement raide à son volant... comme du bois...* [11, с. 82]; *L'enfant se couvrit le visage, mais livra sans lutte aux yeux, aux lèvres, aux mains de l'amant son corps propre et blanc comme une amande mondée* [15, с. 9].

Висновки. ФСК компаративності є однією із суперечливих у сучасному мовознавстві через часте ототожнення з категорією порівняння. Визначаючи семантику зони суперлятивності як найбільшу міру прояву зіставленої ознаки, ми виокремили дві функції означеної категорії, а саме: функцію відносної та абсолютної суперлятивності залежно від того, порівнюють предмет з певною множиною чи з усією сукупністю однорідних предметів. Детальний розгляд способів реалізації ФСК суперлятивності та її двох типів – відносної суперлятивності й абсолютної суперлятивності – показав, що у французькій мові ФСП суперлятивності охоплює не лише граматичні засоби (зокрема вживання прикметників у найвищому ступені порівняння), а й лексико-семантичні (уживання прикметників, семантика яких містить ознаку з найвищим ступенем її прояву або інтенсивний ступінь,

творення прикметників за допомогою спеціальних префіксів, використання певних стилістичних засобів).

Перспективою подальших досліджень є аналіз мовних засобів, які належать до ФСП елятивності.

Література:

1. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
2. Загнітко А.П. Сучасні лінгвістичні теорії. 2-ге вид., випр. і доп. Донецьк : ТОВ «Юго-Восток, Лтд», 2007. 219 с.
3. Щепка О.А. Функціонально-семантичне поле компаративності : дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова». Донецьк, 2008. URL: <https://mydisser.com/en/catalog/view/312/862/20392.html>.
4. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
5. Бондарко А.В. Основы функциональной грамматики: Языковая интерпретация идеи времени. Санкт-Петербург : Изд-во СПбГУ, 1999. 260 с.
6. Гулыга Е.В., Шендельс Е.И. Грамматико-лексические поля в современном немецком языке. Москва : Просвещение, 1969. 184 с.
7. Акуленко В.В. Структура поля интенсивности признака в современном русском языке. *Русское языкознание*. 1986. Вып. 13. С. 78–84.
8. Галич Г.Г. К проблеме построения функционально-семантического поля градуирования. *Проблемы комплексного анализа языка и речи*. Ленинград : ЛГУ, 1982. С. 60–63.
9. Романченко А.П. Прагмалінгвістичні параметри функціонально-семантичного поля компаративності в сучасній українській літературній мові : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01 «Українська мова». Одеса, 2009. 16 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/16041>.
10. Романченко А.П. Лексико-семантичні засоби вираження компаративності (функції та їх реалізація). *Вісник ОНУ*. 2012. Т. 17. Вип. 4. С. 149–158.
11. Modiano P. Quartier perdu. Paris : Gallimard, 1992. 190 p.
12. Beigbeder F. Nouvelles sous ecstasy. Paris : Éditions Gallimard, 1999. 108 p.
13. Delerm Ph. Les amoureux de l'Hôtel de Ville. Paris : Gallimard, 2004. 160 p.
14. Dictionnaire de français [Ressource électronique]. Paris : Larousse. URL : <http://www.larousse.fr/dictionnaires>.
15. Yourcenar M. L'œuvre au Noir. Paris : Gallimard, 1991. 516 p.
16. Beigbeder F. Mémoires d'un jeune homme dérangé. Paris : La Table Ronde, 2001. 160 p.

Stefurak O., Apakitsa K. Functional and semantic features of the expression of the category of superlativity in French

Summary. The article is devoted to the functional and semantic features of the expression of the category of superlative in the French, which is one of the most controversial in modern linguistics due to the uncertain status in the system of language categories. Interpreting the functional-semantic category of superlativity as one that joins for its expression language units of different levels on the basis of common purpose, the authors distinguish the subfield of comparability, which consists of two zones: the zone of comparability and the zone of superlativity. Based on a detailed analysis of the linguistic means of expressing the category of superlativity in French, two types of superlativity are defined: relative and absolute superlativities. Relative superlativity, which indicates the highest degree of manifestation of a feature of a certain object compared to other homogeneous objects, performs the function of relative superlativity (a feature of a certain object has the highest degree of manifestation compared to other homogeneous objects) and the function

of weakened superlativity (a certain object belongs to a set of objects where a certain feature is manifested in the highest degree). The implementation of each of the functions is carried out in a grammatical way (45%) – the use of adjectives in the highest degree of comparison, and lexical-semantic way (55%) – the use of adjectives such as *premier*, *dernier*, *essentiel*, *principal*, *extrême*, *géant*, *monumental*, etc., the semantics of which already contains a feature in the highest degree of its expression. Absolute superlativity, which indicates the highest feature compared to all possible homogeneous objects, is also realized in two ways: grammatical way (31%) – the use of adjectives in the highest

degree of comparison, and lexical-semantic way (69%) – the use of adjectives such as *abominable*, *atroce*, *énorme*, *gigantesque*, *horrible*, *magnifique*, etc., the semantics of which already contain the feature in the highest degree of its expression, the use of adjectives in combination with adverbs such as *infiniment*, *extrêmement*, *extraordinairement*, the semantics of which also express superlativity, creation of adjectives with prefixes *super-*, *extra-*, *archi-*, *hyper-*, use of certain stylistic figures and techniques (litotes, oxymoron, idioms).

Key words: functional-semantic category, functional-semantic field, category of superlativity, comparison, adjective.